

ORDINE, CRUCI ȘI MEDALII DIN COLECȚIA MUZEULUI OLTENIEI. MARELE RĂZBOI

Radu-Gabriel Dumitrescu*

Cuvinte cheie: *Muzeul Olteniei, Marele Război, medalii, ordine, eroi.*

Keywords: *Museum of Oltenia, The Great War, medals, orders, heroes.*

Rezumat: *Studiul de față va supune atenției specialiștilor și pasionaților de faleristică 44 de ordine, cruci și medalii românești și străine, din perioada Marelui Război, din colecția Muzeului Olteniei. Aceste obiecte pot fi considerate adevărate piese de artă, căci în afara informației pe tărâmul istoriei, ele se prezintă ca adevărate „bijuterii”, fiind lucrate cu măiestrie și migală, cu mult simț artistic și gust estetic. În realizarea lor artiștii (sculptori, gravori) au îmbinat frumosul și esteticul cu utilul, dând pieselor un aspect agreabil¹.*

Cele mai multe decorații au aparținut generalilor Constantin Dragu, Gheorghe Dragu și Dumitru Lupu, dar și academicianului Dumitru Combiescu sau fostului prefect al județului Gorj, Numa Frumușanu. De asemenea, unele decorații au aparținut unor doamne din familiile Ghica și Otetelișanu.

Principalele ordine, cruci și medalii prezentate vor fi: Ordinul „Mihai Viteazul”, Ordinul „Steaua României”, Ordinul „Coroana României”, Crucea „Meritul sanitar”, Ordinul „Crucea Regina Maria”, Semnul Onorific al Ofițerilor pentru XXV de ani petrecuți în armată, Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918, Medalia „Victoriei”, Ordinele franceze „Legiunea de Onoare” și „Crucea de Război”, Ordinul englez pentru Servicii Deosebite, Ordinul polonez „Virtutea Militară”, Ordinul sârb „Vulturul Alb” și Medalia de Onoare pentru lupta împotriva epidemiilor, acordată de Ministerul de Război al Franței.

Abstract: *The present study will bring to the attention of specialists and faleristics passionates 44 Romanian and foreign orders, crosses and medals, during the Great War, from the Museum of Oltenia collection.*

These objects can be considered true pieces of art, because apart from information on the realm of history, they are presented as true “jewels”, being crafted with skill, a lot of artistic sense and aesthetic taste. In their realization the artists (sculptors, engravers) combined the beauty and the aesthetics with the useful, giving the pieces a pleasant appearance.

Most of the decorations belonged to the generals Constantin Dragu, Gheorghe Dragu and Dumitru Lupu, but also the academician Dumitru Combiescu or the former prefect of the Gorj County, Numa Frumușanu. Some decorations also belonged to some ladies from Ghica and Otetelișanu families.

---

* Muzeul Olteniei Craiova.

¹ Artimon 1993, p. 167.

The main orders, crosses and medals are: "Michael the Brave" Order, "Star of Romania" Order, "Crown of Romania" Order, "Sanitary Merit" Cross, "Cross of Queen Mary" Order, the Honourable Sign of the Officers for Twenty-Years in the Army, the Commemorative Cross of the War 1916 -1918, the "Victory" Medal, the French Order of the "Legion of Honour" and the "Cross of War", the English Order "Distinguished Service", the Polish Order "Virtuti Militari", the Serbian Order "The White Eagle" and the Medal of the War Ministry of France.

Născut la 8 ianuarie 1873, în localitatea Străulești, județul Vâlcea, *generalul de divizie Constantin Dragu* a urmat Școala Militară de Ofițeri în perioada 1894-1896, ocupând, după un stagiul de un an în armata austro-ungară (1905), diverse funcții în armata română. Timp de doi ani (1910-1911) a fost profesor de tactică la Școala militară de infanterie și artilerie din Sibiu, perioadă în care și-a desăvârșit calitățile de pedagog militar.

A ocupat diverse funcții de comandă: a comandat Batalionul 3 din Regimentul 33 „Tulcea”, luptând în fruntea acestei subunități în campania armatei române în sudul Dunării în timpul celui de-al doilea război balcanic (1913); a fost șef de stat major al Diviziilor 13 și 16 Infanterie, luând parte la bătăliile de la Nămolosa și Mărășești din timpul războiului de întregire (1916-1919); a fost comandant al Regimentului 47 Infanterie, luând parte la luptele din toamna anului 1917 împotriva trupelor rusești bolșevizate, acționând cu precădere în sudul Basarabiei (Cahul, Bolgrad, Ismail, Chilia Nouă, Vâlcov); a fost comandant al Brigăzii 41 Infanterie și comandant al Centrului de instrucție a Infanteriei, care a acționat în Sebeș (1919) și în Timișoara (1920), unde s-au pregătit ofițerii proveniți din armata austro-ungară încadrați în armata română; a ocupat și funcția de inspector tehnic și director superior al Infanteriei în două perioade (1921-1924, 1927-1928); a deținut funcția de comandant al unor mari unități: Divizia 3 cadre a Corpului de armată (1924-1925), Divizia 18 Infanterie (1925-1926), Divizia 13 Infanterie (1926-1927) și Corpul 3 armată dislocat în Basarabia (1929-1931)².

Generalul Constantin Dragu a primit de-a lungul carierei sale numeroase distincții, Muzeul Olteniei deținând o baretă cu zece decorații, donată de doamna Ioana Bolintineanu Dragu, în anul 1978 (**cat. nr. 2**).

În colecțiile Muzeului Olteniei se păstrează mai multe decorații care au aparținut *generalului Gheorghe Dragu*, comandant al Regimentului 55/67 Infanterie³, primite de acesta ca urmare a faptelor de arme din timpul primei conflagrații mondiale (**cat. nr. 7-11**). Regimentul 55/67 Infanterie a participat la luptele desfășurate în vara și toamna anului 1916 pe teritoriul Transilvaniei în zona Borsec – Toplița – Valea Mureșului – Păltiniș, sau pe Valea Prahovei într-un perimetru operațional care acoperea Zona Clăbucet – Valea Corbului – Sinaia; la cele din iulie – august 1917 în Zona Nămolosa, punctul strategic Furceni – Cosmești, unde, ofițerii și trupa Regimentului 55/67 Infanterie au rezistat timp de o lună celor mai îngrozitoare bombardamente, motiv

---

² Repez 2012, p. 5-6.

³ Brevet nr. 292 din 15 ianuarie 1918 prin care i se conferea locotenent-colonelului (pe atunci) Gheorghe Dragu, comandant al Regimentului 55/67 Infanterie, Ordinul Mihai Viteazul cls a III-a (*Muzeul Olteniei, Colecția Brevete, nr. inv. I 12317*).

pentru care la data de 29 mai 1918, Majestatea Sa Regele a decorat la Iași drapelul regimentului cu ordinul „Mihai Viteazul” clasa a III-a, conform Înaltului Decret nr. 1126 din 30 septembrie 1917⁴.

Personalitate complexă, generalul Gheorghe Dragu a avut și preocupări filantropice, contribuind la înființarea Casei Naționale „Regina Maria” din Piatra Neamț, instituție de cultură care-și propunea „întregirea sufletească și ridicarea culturii românești la înălțimea pe care o merită între celelalte culturi ale lumii”⁵. De asemenea, generalul Dragu a fost secretarul Comitetului de Inițiativă pentru construcția localului de școală Cosmești-Tecuci, eforturile sale fiind răsplătite prin primirea la 8 august 1929 a medaliei „Răspłata muncii pentru construcțiuni școlare”, cls. I-a⁶.

Generalul Dumitru Lupu a participat la ambele războaie mondiale unde a activat în regimente de artilerie. Pe lângă decorațiile donate Muzeului Olteniei acesta a donat și o parte din brevetele pe care le deținea. Din citirea brevetelor care au însoțit decorațiile primite de viitorul general Dumitru Lupu putem reconstitui o parte din faptele sale de arme din timpul Primului Război Mondial. Astfel, din brevetul nr. 3202 din 12 decembrie 1917 aflăm că sublocotenentul, pe atunci, Dumitru Lupu a primit Ordinul „Coroana României” în grad de Cavaler „pentru curajul și devotamentul cu care a stat la postul de observator, dând știri folositoare, în timpul luptelor din Iulie și August 1917”⁷ (**cat. nr. 3**).

Medicul Dumitru Combiescu s-a născut la 5 ianuarie 1887 în localitatea Drănic, județul Dolj. A fost student al dr. Ioan Cantacuzino lucrând la Institutul de Seruri și Vaccinuri, unde în 1914 a fost numit preparator. Aici va lucra până la sfârșitul vieții sale fiind director, consilier și conducând Secția de Rickettsioze. La Facultatea de Medicină din București a fost asistent (1920), șef de lucrări și profesor de medicină experimentală (1938-1949) și epidemiologie (1948-1961).

În 1913 a participat la combaterea epidemiei de holeră fiind decorat cu Virtutea Militară, iar între anii 1916-1918 a fost mobilizat la Spitalul de Contagioși nr. 2 al Armatei unde a contribuit la combaterea epidemiei de tifos din Moldova. Doctorul Dumitru Combiescu a fost membru corespondent (1946) și titular (1951) al Academiei Române⁸.

O parte din obiectele personale ale academicianului Dumitru Combiescu se păstrează în colecția muzeului craiovean, dintre acestea relevantă pentru studiul nostru fiind medalia acordată de Ministerul de Război al Franței (**cat. nr. 12**).

Neamul Frumușanu a fost unul cunoscut în secolul al XIX-lea și prima jumătate a secolului al XX-lea, în județul Gorj. Din acest neam s-a distins în mod deosebit (prin intelectualii, politicienii liberali și reprezentanții administrației locale) familia lui Dimitrie Constantin – Tache, ai cărui urmași Titu și Numa (fii), precum și nepotul Șerban (fiul lui Titu) au fost liberali de frunte și s-au implicat în conducerea administrativă a județului ori a Târgu Jiului⁹.

⁴ Chiriță 2010, p. 334.

⁵ Verzea 2012, p. 384 și urm.

⁶ Brevet nr. 10057 din 8 august 1929 (*Muzeul Olteniei, Colecția Brevete, nr. inv. I 12343*).

⁷ Muzeul Olteniei, Colecția Brevete, nr. inv. I 16057.

⁸ <http://aman.ro/betawp/wp-content/uploads/personalitati/C/combiescu%20dumitru.pdf> (Accesat 17.06.2017).

⁹ Șerban 2009, p. 92-93.

Numa Frumușanu s-a născut la 6 decembrie 1867 în Târgu Jiu fiind fiul lui Dimitrie Constantin – Tache Frumușanu. A urmat cursurile școlii primare la Târgu Jiu, iar pe cele secundare la București și Bruxelles. În anul 1894 a susținut examenul de licență la absolvirea Facultății de Drept din București și tot în același an s-a înscris în Baroul Avocaților Gorj, pe care l-a condus, ca decan, de două ori în decursul activității. Urmând tradiția familiei s-a înscris în P.N.L. Ca membru al P.N.L. Numa Frumușanu a fost numit prefect al județului Gorj în perioada 5 ianuarie 1914-24 aprilie 1918, corespunzătoare Primului Război Mondial, cu greutățile inerente unei situații de conflagrație, având repercursiuni asupra condițiilor de trai și de viață ale populației. Pentru activitatea politică și pentru implicarea în administrația locală a fost decorat de mai multe ori, una din cele mai prețioase distincții primite fiind Ordinul „Coroana României” în grad de Mare Ofițer, a cărei placă muzeul craiovean o deține (**cat. nr. 6**)¹⁰.

Un mare număr de descendente ale familiilor boierești românești și de reprezentante ale înaltei burghezii, urmând exemplul Reginei Maria, s-au implicat, în timpul Primului Război Mondial, în organizarea și întreținerea spitalelor, în îngrijirea răniților veniți de pe front și a victimelor bombardamentelor și epidemiilor¹¹. În colecțiile noastre se păstrează și câteva mărturii ale acestei „istorii la feminin” (**cat. nr. 14-16**).

Toate aceste crâmpie de micro-istorie, expuse în rândurile de față, completează peisajul marii încheștări care a reprezentat-o Marele Război¹² și totodată, pun în lumină oameni și fapte.

CATALOG

1. Baretă cu șapte decorații:

*Ordinul „Steaua României”, model 1877, cu panglica de „Virtutea Militară”,
în grad de Ofițer.*

Descriere: Cruce bizantină emailată în albastru și înconjurată de raze, cu două spade încrucișate peste cruce, purtând deasupra coroana regală. Centrul crucii este un medalion de smalt roșu, având pe avers vulturul, iar pe revers cifra regală. Pe avers, împrejurul medalionului este un cerc de email albastru pe care se află înscrisă deviza „In Fide Salus” înconjurat și el de o ghirlandă de ramuri de stejar verde.

Pe revers, centrul medalionului este înconjurat de o ghirlandă de stejar similară cu cea de pe avers.

Pe panglica de „Virtutea Militară” (moar roșu cu marginile albastre) este aplicată o rozetă, specifică gradului de Ofițer.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 18; Martin *et alii* 2016, p. 48, 50; Gherghe, Slabu 2018, p. 307 (doar foto).

---

¹⁰ Șerban 2009, p. 103-104.

¹¹ Iorga 2016, p. 232 și urm.

¹² Platon 2003, p. 395-453, cu bibliografia aferentă.

Ordinul „Coroana României”, model 1916, cu panglica de „Virtutea Militară”, în grad de Ofițer.

Descriere: Cruce de Malta, cu brațele emailate în roșu, având de jur-împrejurul brațelor o dungă de email alb.

În mijlocul crucii se află un medalion roșu, pe aversul căruia apare coroana regală, deviza „**Prin noi înșine**” și data „**14 martie 1881**”. Pe reversul medalionului este înscrisă data de „**10 maiu**” și anii „**1866-1877-1881**”, iar între brațele crucii este interpusă cifra regală și două spade încrucișate.

Panglica acestui model este cea de „Virtutea Militară”; lipsește rozeta specifică gradului.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 26; Gherghe, Slabu 2018, p. 307 (doar foto).

Semnul Onorific al Ofițerilor pentru XXV de ani petrecuți în armată, model 1872.

Descriere: Semnul onorific este o piesă metalică, de formă ovală, cu diametrul mare de 39 mm și cel mic de 31 mm, înconjurat pe partea stângă de o ghirlandă de dafin, iar în dreapta de o ghirlandă de stejar, unite printr-o fundă. Deasupra însemnului este coroana regală.

Pe aversul Semnului este înscris numărul roman **XXV**, reprezentând anii serviți în oastea țării, iar pe revers cifra regelui Carol I.

Panglica Semnului Onorific este pe fond galben, cu șase dungi verticale de culoare albastră, situate la distanțe egale.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 16 (variantă) Martin *et alii* 2016, p. 30-31; Gherghe, Slabu 2018, p. 307 (doar foto).

Medalia „Avântul Țării”, 1913.

Descriere: Medalie comemorativă confecționată din pacfong, cu diametrul de 35 mm, acordată întregului personal mobilizat pentru campania din Bulgaria, funcționarilor civili care au ajutat armata, medicilor și preoților civili care au ajutat la îngrijirea răniților și bolnavilor, precum și deputaților și senatorilor aflați în exercițiu în 1913.

Pe avers este prezentat vulturul încoronat, cu cruce în cioc, cu spada și sceptrul în gheare, iar pe coadă o panglică pe care este scris cuvântul „**PACE**”. Pe pieptul vulturului este un medalion cu chipul regelui Carol I, înconjurat de legenda **CAROL I REGE AL ROMÂNIEI**, iar pe circumferința medaliei sunt inscripționate cuvintele **ÎN AMINTIREA ÎNĂLȚĂTORULUI AVÂNT 1913**.

Pe revers este prezentată trecerea armatei române pe podul de peste Dunăre, cu soarele răsărind și munții Balcani în perspectivă.

Deasupra podului plutește o figură alegorică cu creanga de palmier și coroana de lauri în mâini, iar pe marginea medaliei apare legenda **DIN CARPAȚI PESTE DUNĂRE LA BALCANI**.

În partea superioară, medalia are un sistem de prindere a panglicii, format din două ramuri de lauri, unite printr-o bară.

Panglica este albastră-violet cu două dungi pe margini, alternând în culorile galben și roșu.

BIBLIOGRAFIE: Marinescu 2003-2005, p. 618; Calianu 2006, p. 36-37; Martin *et alii* 2016, p. 130-131; Gherghe, Slabu 2018, p. 307 (doar foto).

Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918.

Descriere: Conferită tuturor participanților în Primul Război Mondial, Crucea Comemorativă este făcută din fier cu dimensiunea de 40 mm și cu extremitățile brațelor în formă rombică.

Pe aversul însemnului este înscrisă cifra regală **FF** cu coroana deasupra, iar pe revers anii războiului „**1916-1918**”.

Panglica este formată din patru dungi albastru-închis și trei dungi verzi care alternează în mod egal.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 43; Martin *et alii* 2016, p. 152; Gherghe, Slabu 2018, p. 307 (doar foto).

Medalia „Victoriei”, 1921.

Descriere: Confeționată din bronz patinat, de formă rotundă, cu diametrul de 36 mm, medalia are pe avers reprezentată o Victorie în picioare ținând în mâna dreaptă o spadă cu vârful în jos și în stânga o ramură de palmier.

Pe revers sunt două ramuri de stejar ce înconjoară o halebardă și legenda **MARELE RĂZBOI PENTRU CIVILIZAȚIE**.

Pe toată circumferința reversului este reprezentat un lanț de 20 zale pe care sunt vizibile zece din țările combatante din cadrul alianței.

Panglica constă în două curcubeie ce-și suprapun, la mijloc, culoarea roșie.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 44-45; Martin *et alii* 2016, p. 158; Gherghe, Slabu 2018, p. 307 (doar foto).

Medalia Jubiliară „Carol I”, pentru civili, 1906.

Descriere: Instituită cu ocazia împlinirii a 40 de ani de domnie a regelui Carol I, medalia are forma ovală, cu dimensiunile de 38×31 mm, confeționată din bronz și prezintă pe avers efigia suveranului și legenda circulară **CAROL I REGELE ROMÂNIEI**.

La revers stema Regatului României cu deviza: **NIHIL SINE DEO**, plasată pe o eșarfă. În partea de jos anii: **1866-1906**.

Panglica este pe fond roșu, cu șapte dungi verticale, în următoarea dispunere:

- La fiecare margine câte o dungă galbenă de 1 mm lățime;
- La mijloc o dungă verticală neagră de 2 mm lățime;
- De o parte și de alta a dungii negre câte o dungă albă de 1 mm;
- Lipite de dungile albe câte o dungă albastră de 1,5 mm.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 32; Martin *et alii* 2016, p. 118-120; Gherghe, Slabu 2018, p. 307 (doar foto).

Nr. inv. I 1211.

Proveniență: Donație Constantin Popescu, Craiova.

2. Baretă cu zece decorații:

Ordinul „Steaua României”, model 1918, în grad de Ofițer.

Descriere: Cruce bizantină emailată în albastru și înconjurată de raze, cu două spade încrucișate peste cruce, purtând deasupra coroana regală. Centrul crucii este un medalion de smalt roșu; aversul lipsește, iar pe revers apare cifra regală.

Pe revers, centrul medalionului este înconjurat de o ghirlandă de stejar.

Panglica nu corespunde decorației, fiind cea pentru modelul 1932.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 18; Gherghe, Slabu 2018, p. 306 (doar foto).

Ordinul „Coroana României”, model 1916, în grad de Ofițer.

Descriere: Cruce de Malta, cu brațele emailate în roșu, având de jur-împrejurul brațelor o dungă de email alb.

În mijlocul crucii medalionul lipsește. Între brațele crucii este interpusă cifra regală și două spade încrucișate.

Panglica nu corespunde decorației, fiind cea pentru Ordinul „Steaua României”, model 1932.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 26; Gherghe, Slabu 2018, p. 306 (doar foto).

Ordinul sârb „Vulturul Alb”, model 1903, în grad de Ofițer.

Descriere: Vultur bicefal încoronat, aurit și emailat alb. Centrul aversului conține o cruce emailată albă cu conturul aurit, pe o placă de formă ovală emailată cu roșu, cu oțel de foc în fiecare registru.

La revers placa ovală are trecut anul **1882**.

Panglica nu corespunde decorației.

BIBLIOGRAFIE: Ball, Peters 1994, p. 161; Pârvan *et alii* 2011, p. 170; Gherghe, Slabu 2018, p. 306 (doar foto).

Crucea „Meritul sanitar”, cls. I, model 1913.

Descriere: Însemnul este constituit dintr-o cruce cu brațele egale, emailate în roșu, din care ies raze, astfel încât rezultă o piesă de formă aproximativ egală, cu înălțimea de 38 mm și lățimea de 30 mm.

Pe avers, în mijlocul crucii, lipsește bustul aplicat al Reginei Elisabeta, iar pe revers este inscripționată cifra regală, denumirea decorației „**Meritul sanitar**” și anul „**1913**”.

Deasupra crucii este plasată coroana regală, mobilă, prevăzută cu un inel de prindere a panglicii.

Panglica este din moar alb, cu câte o dungă verticală de culoare roșu-închis, lată de 3 mm.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 37; Martin *et alii* 2016, p. 127-128; Gherghe, Slabu 2018, p. 306 (doar foto).

*Semnul Onorific al Ofițerilor pentru XXV de ani petrecuți în armată,
model 1872.*

Descriere: Semnul onorific este o piesă metalică, de formă ovală, cu diametrul mare de 40 mm și cel mic de 31 mm, înconjurat pe partea stângă de o ghirlandă de stejar, iar în dreapta de o ghirlandă de dafin, unite printr-o fundă. Deasupra însemnului este coroana regală.

Pe avers este înscris numărul roman **XXV**, reprezentând anii serviți în oastea țării, iar pe revers cifra regelui Carol I.

Panglica Semnului Onorific este pe fond galben, cu șase dungi verticale de culoare albastră, situate la distanțe egale.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 16; Martin *et alii* 2016, p. 30-31; Gherghe, Slabu 2018, p. 306 (doar foto).

Medalia „Avântul Țării”, 1913.

Descriere: Medalie comemorativă confecționată din pacfong, cu diametrul de 35 mm, acordată întregului personal mobilizat pentru campania din Bulgaria, funcționarilor civili care au ajutat armata, medicilor și preoților civili care au ajutat la îngrijirea răniților și bolnavilor, precum și deputaților și senatorilor aflați în exercițiu în 1913.

Pe avers este prezentat vulturul încoronat, cu cruce în cioc, cu spada și sceptrul în gheare, iar pe coadă o panglică pe care este scris cuvântul „**PACĂ**”. Pe pieptul vulturului este un medalion cu chipul regelui Carol I, înconjurat de legenda **CAROL I REGE AL ROMÂNIEI**, iar pe circumferința medaliei sunt inscripționate cuvintele **ÎN AMINTIREA ÎNĂLȚĂTORULUI AVÂNT 1913**.

Pe revers este prezentată trecerea armatei române pe podul de peste Dunăre, cu soarele răsărind și munții Balcani în perspectivă.

Deasupra podului plutește o figură alegorică cu creanga de palmier și coroana de lauri în mâini, iar pe marginea medaliei este aparentă legenda **DIN CARPAȚI PESTE DUNĂRE LA BALCANI**.

În partea superioară, medalia are un sistem de prindere a panglicii, format din două ramuri de lauri, unite printr-o bară.

Panglica este albastră-violet cu două dungi pe margini, alternând în culorile galben și roșu.

BIBLIOGRAFIE: Marinescu 2003-2005, p. 618; Calianu 2006, p. 36-37; Martin *et alii* 2016, p. 130-131; Gherghe, Slabu 2018, p. 306 (doar foto).

Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918.

Descriere: Conferită tuturor participanților în Primul Război Mondial, Crucea Comemorativă este făcută din fier cu dimensiunea de 40 mm și cu extremitățile brațelor în formă rombică.

Pe aversul însemnului este înscrisă cifra regală **FF** cu coroana deasupra, iar pe revers anii războiului „**1916-1918**”.

Panglica este formată din patru dungi albastru-închis și trei dungi verzi, care alternează în mod egal. Pe panglică sunt aplicate șase barete metalice: **DOBROGEA, DUNĂREA, CARPAȚI, MĂRĂȘEȘTI, 1918, 1919.**

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 43; Martin *et alii* 2016, p. 152-154; Gherghe, Slabu 2018, p. 306 (doar foto).

Medalia „Victoriei”, 1921.

Descriere: Confeccionată din bronz patinat, de formă rotundă, cu diametrul de 36 mm, medalia are pe avers reprezentată o Victorie în picioare ținând în mâna dreaptă o spadă cu vârful în jos și în stânga o ramură de palmier.

Pe revers sunt două ramuri de stejar ce înconjoară o halebardă și legenda **MARELE RĂZBOI PENTRU CIVILIZAȚIE.**

Pe toată circumferința reversului este reprezentat un lanț de 20 zale pe care sunt vizibile zece din țările combatante din cadrul alianței.

Panglica constă în două curcubeie ce-și suprapun, la mijloc, culoarea roșie.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 44-45; Martin *et alii* 2016, p. 158; Gherghe, Slabu 2018, p. 306 (doar foto).

Medalia „Bărbăție și credință”, cls. I, model 1903.

Descriere: Medalia este de formă ovală cu diametrul orizontal de 27 mm și cel vertical de 35 mm. Pe avers este efigia Regelui Carol I înconjurată de legenda **CAROL I. REGE AL ROMÂNIEI**, iar pe revers legenda pe trei rânduri **BĂRBĂȚIE ȘI CREDINȚĂ** și o ghirlandă de lauri.

Panglica are fondul galben cu câte două dungi verticale pe fiecare margine, una albastră în exterior și una roșie spre interior. Panglica se prinde de medalie printr-o toartă metalică în formă de ramuri de lauri.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 31; Martin *et alii* 2016, p. 98-99; Gherghe, Slabu 2018, p. 306 (doar foto).

Medalia Jubiliară „Carol I”, pentru militari, 1906.

Descriere: Instituită cu ocazia împlinirii a 40 de ani de domnie a regelui Carol I, medalia are forma ovală, cu dimensiunile de 38×31 mm, confeccionată din bronz și prezintă pe avers efigia suveranului și legenda circulară **CAROL I REGELE ROMÂNIEI.**

La revers legenda pe opt rânduri: **IN/ AMINTIREA/ ANULUI/ AL 40^{LEA}/ AL/ CĂPITĂNIEI/ MELE/ 1866-1906.**

Panglica este pe fond roșu, cu șapte dungi verticale, în următoarea dispunere:

- La fiecare margine câte o dungă galbenă de 1 mm lățime;
- La mijloc o dungă verticală neagră de 2 mm lățime;
- De o parte și de alta a dungii negre câte o dungă albă de 1 mm;
- Lipite de dungile albe câte o dungă albastră de 1,5 mm.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 32; Martin *et alii* 2016, p. 118-119; Gherghe, Slabu 2018, p. 306 (doar foto).

Nr. inv. I 12464.

Proveniență: A aparținut generalului Constantin Dragu. Donație Ioana Bolintineanu Dragu, București.

3. Baretă cu patru decorații:

Ordinul „Coroana României”, model 1881, cu panglica de „Virtutea Militară”, în grad de Cavaler.

Descriere: Cruce de Malta, cu brațele emailate în roșu, având de jur-împrejurul brațelor o dungă de email alb.

În mijlocul crucii se află un medalion roșu, pe aversul căruia apare coroana regală, deviza „**Prin noi înșine**” și data „**14 martie 1881**”. Reversul medalionului lipsește, iar între brațele crucii este interpusă cifra regală și două spade încrucișate.

Panglica acestui model este cea de „Virtutea Militară”.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 26 Martin *et alii* 2016, p. 78-79; Gherghe, Slabu 2018, p. 308 (doar foto).

Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918.

Descriere: Conferită tuturor participanților în Primul Război Mondial, Crucea Comemorativă este făcută din fier cu dimensiunea de 40 mm și cu extremitățile brațelor în formă rombică.

Pe aversul însemnului este înscrisă cifra regală **FF** cu coroana deasupra, iar pe revers anii războiului „**1916-1918**”.

Panglica este formată din patru dungi albastru-închis și trei dungi verzi, care alternează în mod egal. Pe panglică sunt aplicate patru barete metalice: **CARPAȚI, MĂRĂȘTI, 1919, MĂRĂȘEȘTI.**

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 43; Martin *et alii* 2016, p. 152-154; Gherghe, Slabu 2018, p. 308 (doar foto).

Medalia „Victoriei”, 1921.

Descriere: Confectionată din bronz patinat, de formă rotundă, cu diametrul de 36 mm, medalia are pe avers reprezentată o Victorie în picioare ținând în mâna dreaptă o spadă cu vârful în jos și în stânga o ramură de palmier.

Pe revers sunt două ramuri de stejar ce înconjoară o halebardă și legenda **MARELE RĂZBOI PENTRU CIVILIZAȚIE.**

Pe toată circumferința reversului este reprezentat un lanț de 20 zale pe care sunt vizibile zece din țările combatante din cadrul alianței.

Panglica constă în două curcubeie ce-și suprapun, la mijloc, culoarea roșie.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 44-45; Martin *et alii* 2016, p. 158; Gherghe, Slabu 2018, p. 308 (doar foto).

Ordinul francez „Legiunea de Onoare”, în grad de Cavaler, model 1871.

Descriere: Stea cu cinci raze duble smălțuite cu alb și cu cele zece puncte butonate. Razele sunt unite printr-o coroană din argint, smălțuită cu verde și compusă

din foi de stejar și din lauri și ale cărei extremități inferioare, încrucișate sunt unite printr-un nod. Centrul stelei prezintă un medalion aurit cu imaginea Republicii, înconjurată de un cerc albastru, pe care scrie: **REPUBLIQUE FRANÇAISE *1870***. Pe revers, medalionul lipsește. Ordinul este agățat de o panglică roșie, poate moștenire a Ordinului Militar din Saint-Louis.

BIBLIOGRAFIE: Ball, Peters 1994, p. 44; Pârvan *et alii* 2011, p. 65-69; Gherghe, Slabu 2018, p. 308 (doar foto).

Nr. inv. I 16082.

Proveniență: A aparținut generalului Dumitru Lupu. Donație general Dumitru Lupu, București.

4. Baretă cu cinci decorații:

Ordinul „Coroana României”, model 1881, în grad de Ofițer.

Descriere: Cruce de Malta, cu brațele emailate în roșu, având de jur-împrejurul brațelor o dungă de email alb.

În mijlocul crucii se află un medalion roșu, pe aversul căruia apare coroana regală, deviza „**Prin noi înșine**” și data „**14 martie 1881**”. Pe reversul medalionului este înscrisă data de „**10 maiu**” și anii „**1866-1877-1881**”, iar între brațele crucii este interpusă cifra regală.

Panglica este din moar albastru-închis, cu o dungă de culoarea oțelului pe fiecare margine. Panglica are suprapusă pe ea o rozetă de aceeași culoare cu panglica.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 25 Martin *et alii* 2016, p. 79-80; Gherghe, Slabu 2018, p. 312 (doar foto).

Semnul Onorific al Ofițerilor pentru XXV de ani petrecuți în armată.

Descriere: Semnul onorific este o piesă metalică, de formă ovală, cu diametrul mare de 40 mm și cel mic de 31 mm, înconjurat pe partea stângă de o ghirlandă de stejar, iar în dreapta de o ghirlandă de dafin, unite printr-o fundă. Deasupra însemnului este coroana regală.

Pe avers este înscris numărul roman **XXV**, reprezentând anii serviți în oastea țării, iar pe revers cifra regelui Carol I.

Panglica Semnului Onorific este pe fond galben, cu șase dungi verticale de culoare albastră, situate la distanțe egale.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 16; Martin *et alii* 2016, p. 30-31; Gherghe, Slabu 2018, p. 312 (doar foto).

Medalia „Avântul Țării”, 1913.

Descriere: Medalie comemorativă confecționată din pacfong, cu diametrul de 35 mm, acordată întregului personal mobilizat pentru campania din Bulgaria, funcționarilor civili care au ajutat armata, medicilor și preoților civili care au ajutat la îngrijirea răniților și bolnavilor, precum și deputaților și senatorilor aflați în exercițiu în 1913.

Pe avers este prezentat vulturul încoronat, cu cruce în cioc, cu spada și sceptrul în gheare, iar pe coadă o panglică pe care este scris cuvântul „PACE”. Pe pieptul vulturului este un medalion cu chipul regelui Carol I, înconjurat de legenda **CAROL I REGE AL ROMÂNIEI**, iar pe circumferința medaliei sunt inscripționate cuvintele **ÎN AMINTIREA ÎNĂLȚĂTORULUI AVÂNT 1913**. (*Este prinsă invers pe baretă – n.a.*).

Pe revers este prezentată trecerea armatei române pe podul de peste Dunăre, cu soarele răsărind și munții Balcani în perspectivă.

Deasupra podului plutește o figură alegorică cu creanga de palmier și coroana de lauri în mâini, iar pe marginea medaliei este aparentă legenda **DIN CARPAȚI PESTE DUNĂREA LA BALCANI**.

În partea superioară, medalia are un sistem de prindere a panglicii format din două ramuri de lauri, unite printr-o bară.

Panglica este albastră-violet cu două dungi pe margini, alternând în culorile galben și roșu.

BIBLIOGRAFIE: Marinescu 2003-2005, p. 618; Calianu 2006, p. 36-37; Martin *et alii* 2016, p. 130-131; Gherghe, Slabu 2018, p. 312 (doar foto).

Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918.

Descriere: Conferită tuturor participanților în Primul Război Mondial, Crucea Comemorativă este făcută din fier cu dimensiunea de 40 mm și cu extremitățile brațelor în formă rombică.

Pe aversul însemnului este înscrisă cifra regală **FF** cu coroana deasupra, iar pe revers anii războiului „**1916-1918**”.

Panglica este formată din patru dungi albastru-închis și trei dungi verzi care alternează în mod egal. Pe panglică sunt aplicate trei barete metalice: **1919, DUNĂREA, CARPAȚI**.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 43; Martin *et alii* 2016, p. 152-154; Gherghe, Slabu 2018, p. 312 (doar foto).

Medalia „Victoriei”, 1921.

Descriere: Confeționată din bronz patinat, de formă rotundă, cu diametrul de 36 mm, medalia are pe avers reprezentată o Victorie în picioare ținând în mâna dreaptă o spadă cu vârful în jos și în stânga o ramură de palmier.

Pe revers sunt două ramuri de stejar ce înconjoară o halebardă și legenda **MARELE RĂZBOI PENTRU CIVILIZAȚIE**.

Pe toată circumferința reversului este reprezentat un lanț de 20 zale pe care sunt vizibile zece din țările combatante din cadrul alianței.

Panglica constă în două curcubeie ce-și suprapun, la mijloc, culoarea roșie.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 44-45; Martin *et alii* 2016, p. 158; Gherghe, Slabu 2018, p. 312 (doar foto).

Nr. inv. I 1222.

Proveniență: Donație Olga Paraschivescu, Craiova.

5. Baretă cu șase decorații:

Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918.

Descriere: Conferită tuturor participanților în Primul Război Mondial, Crucea Comemorativă este făcută din fier cu dimensiunea de 40 mm și cu extremitățile brațelor în formă rombică.

Pe aversul însemnului este înscrisă cifra regală **FF** cu coroana deasupra, iar pe revers anii războiului „**1916-1918**”. (*Este prinsă invers pe baretă – n.a.*).

Panglica este formată din patru dungi albastru-închis și trei dungi verzi, care alternează în mod egal. Pe panglică sunt aplicate trei barete metalice: **ARDEAL, CARPAȚI, JIU**.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 43; Martin *et alii* 2016, p. 152-154 Gherghe, Slabu 2018, p. 313 (doar foto).

Medalia „Avântul Țării”, 1913.

Descriere: Medalie comemorativă confecționată din pacfong, cu diametrul de 35 mm, acordată întregului personal mobilizat pentru campania din Bulgaria, funcționarilor civili care au ajutat armata, medicilor și preoților civili care au ajutat la îngrijirea răniților și bolnavilor, precum și deputaților și senatorilor aflați în exercițiu în 1913.

Pe avers este prezentat vulturul încoronat, cu cruce în cioc, cu spada și sceptrul în gheare, iar pe coadă o panglică pe care este scris cuvântul „**PACE**”. Pe pieptul vulturului este un medalion cu chipul regelui Carol I, înconjurat de legenda **CAROL I REGE AL ROMÂNIEI**, iar pe circumferința medaliei sunt inscripționate cuvintele **ÎN AMINTIREA ÎNĂLȚĂTORULUI AVÂNT 1913**.

Pe revers este prezentată trecerea armatei române pe podul de peste Dunăre, cu soarele răsărind și munții Balcani în perspectivă.

Deasupra podului plutește o figură alegorică cu creanga de palmier și coroana de lauri în mâini, iar pe marginea medaliei este aparentă legenda **DIN CARPAȚI PESTE DUNĂRE LA BALCANI**.

În partea superioară, medalia are un sistem de prindere a panglicii, format din două ramuri de lauri, unite printr-o bară.

Panglica este albastră-violet cu două dungi pe margini, alternând în culorile galben și roșu.

BIBLIOGRAFIE: Marinescu 2003-2005, p. 618; Calianu 2006, p. 36-37; Martin *et alii* 2016, p. 130-131 Gherghe, Slabu 2018, p. 313 (doar foto).

Medalia „Victoriei”, 1921.

Descriere: Confecționată din bronz patinat, de formă rotundă, cu diametrul de 36 mm, medalia are pe avers reprezentată o Victorie în picioare ținând în mâna dreaptă o spadă cu vârful în jos și în stânga o ramură de palmier.

Pe revers sunt două ramuri de stejar ce înconjoară o halebardă și legenda **MARELE RĂZBOI PENTRU CIVILIZAȚIE**.

Pe toată circumferința reversului este reprezentat un lanț de 20 zale pe care sunt vizibile zece din țările combatante din cadrul alianței.

Panglica constă în două curcubeie ce-și suprapun, la mijloc, culoarea roșie.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 44-45; Martin *et alii* 2016, p. 158 Gherghe, Slabu 2018, p. 313 (doar foto).

Medalia „Bărbăție și credință”, cls. I, model 1916.

Descriere: Medalia este de formă ovală cu diametrul orizontal de 27 mm și cel vertical de 35 mm. Pe avers este efigia Regelui Carol I înconjurată de legenda **CAROL I. REGE AL ROMÂNIEI**, iar pe revers legenda pe trei rânduri **BĂRBĂȚIE ȘI CREDINȚĂ** și o ghirlandă de lauri.

Panglica are fondul galben cu câte două dungi verticale pe fiecare margine, una albastră în exterior și una roșie spre interior. Panglica se prinde de medalie printr-o toartă metalică în formă de ramuri de lauri sub care se află două spade încrucișate.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 32; Martin *et alii* 2016, p. 98-99 Gherghe, Slabu 2018, p. 313 (doar foto).

Medalia Jubiliară „Carol I”, pentru militari, 1906.

Descriere: Instituită cu ocazia împlinirii a 40 de ani de domnie a regelui Carol I, medalia are forma ovală, cu dimensiunile de 38×31 mm, confecționată din bronz și prezintă pe avers efigia suveranului și legenda circulară **CAROL I REGELE ROMÂNIEI**.

La revers legenda pe opt rânduri: **IN/ AMINTIREA/ ANULUI/ AL 40^{LEA}/ AL/ CĂPITĂNIEI/ MELE/ 1866-1906.**

Panglica este pe fond roșu, cu șapte dungi verticale, în următoarea dispunere:

- La fiecare margine câte o dungă galbenă de 1 mm lățime;
- La mijloc o dungă verticală neagră de 2 mm lățime;
- De o parte și de alta a dungii negre câte o dungă albă de 1 mm;
- Lipite de dungile albe câte o dungă albastră de 1,5 mm.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 32; Martin *et alii* 2016, p. 118-119 Gherghe, Slabu 2018, p. 313 (doar foto).

Semnul Onorific al Ofițerilor pentru XXV de ani petrecuți în armată, model 1872.

Descriere: Semnul onorific este o piesă metalică, de formă ovală, cu diametrul mare de 40 mm și cel mic de 31 mm, înconjurat pe partea stângă de o ghirlandă de stejar, iar în dreapta de o ghirlandă de dafin, unite printr-o fundă. Deasupra însemnului este coroana regală.

Pe avers este înscris numărul roman **XXV**, reprezentând anii serviți în oastea țării, iar pe revers cifra regelui Carol I.

Panglica Semnului Onorific este pe fond galben, cu șase dungi verticale de culoare albastră, situate la distanțe egale.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 16; Martin *et alii* 2016, p. 30-31; Gherghe, Slabu 2018, p. 313 (doar foto).

Nr. inv. I 7650.

Proveniență: A aparținut colonelului Horia Drăgescu. Donație Decebal Drăgescu, București, 1977.

6. *Placa Ordinului „Coroana României” în grad de Mare Ofițer.*

Descriere: Stea de argint cu opt colțuri având în mijloc un medalion emailat roșu, pe care apare coroana regală cu deviza „**Prin noi înșine**” și data „**14 martie 1881**”.
Nr. inv. I 12355.

Proveniență: A aparținut lui Numa Frumușanu, prefect al județului Gorj. Donație Vintilă Frumușanu.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 26; Martin *et alii* 2016, p. 80-81; Gherghe, Slabu 2018, p. 311 (doar foto).

7. *Ordinul „Mihai Viteazul”, cls. a III-a, model 1916.*

Descriere: Cruce de bronz, emailată în albastru-închis, cu marginile aurite, având inscripționată pe avers cifra regelui Ferdinand, iar pe revers anul **1916**. În vârful brațului vertical se suprapune coroana regală, aurită.

Panglica este din moar roșu-închis, cu câte o dungă verticală, din fir de aur, pe fiecare margine.

Nr. inv. I 12318.

Proveniență: A aparținut generalului Gheorghe Dragu. Donație M. Păunescu, București.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 40-41; Martin *et alii* 2016, p. 137, 140; Gherghe, Slabu 2018, p. 313 (doar foto).

8. *Ordinul „Steaua României”, model 1877, în grad de Ofițer.*

Descriere: Cruce bizantină emailată în albastru și înconjurată de raze, cu două spade încrucișate peste cruce, purtând deasupra coroana regală. Centrul crucii este un medalion de smalt roșu, având pe avers vulturul, iar pe revers cifra regală. Pe avers, împrejurul medalionului este un cerc de email albastru pe care se află înscrisă deviza „*In Fide Salus*” înconjurat și el de o ghirlandă de ramuri de stejar verde.

Pe revers, centrul medalionului este înconjurat de o ghirlandă de stejar similară cu cea de pe avers.

Panglica ordinului este din moar roșu cu marginile albastru-închis având aplicată o rozetă, specifică gradului de Ofițer.

Nr. inv. I 12338.

Proveniență: A aparținut generalului Gheorghe Dragu. Donație M. Păunescu, București.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 18; Martin *et alii* 2016, p. 48, 50; Gherghe, Slabu 2018, p. 313 (doar foto și prezentat în mod eronat gradul însemnului).

9. *Ordinul francez „Crucea de Război”, 1917.*

Descriere: De forma unei cruci de Malta, dar având capetele drepte, piesa are în centru un medalion rotund. Pe avers, în medalion un bust, în profil dreapta, cu cunună de lauri pe cap, având circular inscripția **REPUBLIQUE FRANCAISE**. Reversul are în medalion, pe două rânduri, anii **1914/1917**. Între brațele crucii două spade încrucișate cu vârful în sus.

Panglica de culoare verde cu dungi roșii, verticale și cu o ramură de lauri din același metal din care este lucrat însemnul, aplicată pe ea.

Nr. inv. I 12327.

Proveniență: A aparținut generalului Gheorghe Dragu. Donație M. Păunescu, București.

BIBLIOGRAFIE: Ball, Peters 1994, p. 46; Gherghe, Slabu 2018, p. 310 (doar foto).

10. *Ordinul englez pentru Servicii Deosebite, 1918.*

Descriere: Cruce din argint aurit, emailată în alb cu marginile aurite, având în centru un medalion emailat în roșu pe care este redată coroana engleză de aur între două ramuri de lauri aurite și emailate cu verde, la avers. Pe revers cifra aurită a regelui George al V-lea.

Panglica este pe fond roșu cu câte o dungă verticală, albastră, pe fiecare margine.

Nr. inv. I 12322.

Proveniență: A aparținut generalului Gheorghe Dragu. Donație M. Păunescu, București.

BIBLIOGRAFIE: Joslin 1974, p. 34-35; Ball, Peters 1994, p. 121; Pârvan *et alii* 2011, p. 120-121; Gherghe, Slabu 2018, p. 314 (doar foto).

11. *Ordinul polonez „Virtutea Militară”, model 1918, cls. a IV-a.*

Descriere: Cruce aurită, cu extremitățile brațelor butonate. Pe avers brațele crucii au inscripționat **VIR – TUTIMILI – TARI**, iar în centru un medalion cu vulturul polonez înconjurat de o cunună vegetală. Pe revers medalionul cuprinde legenda pe trei rânduri: **HONOR/ I/ OJCZYŻNA/ 1792**, înconjurată de o cunună și numărul **504**.

Panglica este din moar albastru-închis cu câte o dungă verticală de culoare neagră.

Nr. inv. I 12339.

Proveniență: A aparținut generalului Gheorghe Dragu. Donație M. Păunescu, București.

BIBLIOGRAFIE: Ball, Peters 1994, p. 147; Pârvan *et alii* 2011, p. 132-134; Gherghe, Slabu 2018, p. 315 (doar foto).

12. *Medalia de Onoare pentru lupta împotriva epidemiilor, acordată de Ministerul de Război al Franței, 1919.*

Gravor: Hubert Ponscarne.

Descriere: Pe avers este redată, din profil, efigia alegorică a republicii franceze și legenda circulară: **REPUBLIQUE FRANÇAISE**. Sub efigie numele gravorului: **H. PONSCARME**.

Reversul cuprinde însemnele medicinei și legenda de o parte și de alta: **· MINISTERE · DE · · LA · GVERRE ·**. Sub însemnele medicinei un cartuș inscripționat: **M. D. COMBIESCU/ 1919**. În exergă, legenda pe două rânduri: **DEVOVEMENT/ EPIDEMIES**.

Panglica medaliei reprezintă culorile drapelului francez, dispuse vertical.

Nr. inv. I 17115.

Proveniență: A aparținut academicianului Dumitru Combiescu. Donație familia Combiescu, București.

BIBLIOGRAFIE: Gherghe, Slabu 2018, p. 306 (doar foto).

13. *Crucea „Meritul sanitar”, cls. a II-a, model 1917.*

Descriere: Însemnul este constituit dintr-o cruce cu brațele egale, emailate în roșu, din care ies raze, astfel încât rezultă o piesă de formă aproximativ egală, cu înălțimea de 38 mm și lățimea de 29 mm.

Pe avers, în mijlocul crucii, este aplicat bustul Reginei Elisabeta, iar pe revers este inscripționată cifra regală, denumirea decorației „**Meritul sanitar**” și anul „**1913**”.

Deasupra crucii este plasată coroana regală, mobilă, prevăzută cu un inel de prindere a panglicii.

Panglica este din moar alb, cu câte o dungă verticală de culoare roșu-închis, lată de 3 mm. Aplicat pe panglică, un semn distinctiv, confecționat din bronz aurit, compus din două jerbe metalice, una din frunze de stejar și cealaltă din frunze de măslin.

Nr. inv. I 1366.

Proveniență: Fondul vechi al Muzeului Olteniei.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 37; Martin *et alii* 2016, p. 127-129; Gherghe, Slabu 2018, p. 317 (doar foto).

14. *Ordinul „Crucea Regina Maria”, cls. a II-a, model 1917.*

Descriere: Însemnul este constituit dintr-o cruce bizantină aurită cu lungimea brațelor de 40 mm, având pe avers cifrul încoronat al Reginei Maria, iar pe revers anul **1917**.

Panglica decorației este portocalie.

Nr. inv. I 12289.

Proveniență: A aparținut Paulinei Otetelișanu. Donație Alexandru Otetelișanu.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 42-43; Martin *et alii* 2016, p. 146-148; Gherghe, Slabu 2018, p. 318 (doar foto și prezentată în mod eronat clasa).

15. *Ordinul „Crucea Regina Maria”, cls. a II-a, model 1917.*

Descriere: Însemnul este constituit dintr-o cruce bizantină aurită cu lungimea brațelor de 40 mm, având pe avers cifrul încoronat al Reginei Maria, iar pe revers anul **1917**.

Panglica decorației este portocalie.

Nr. inv. I 27295.

Proveniență: A aparținut Nadejdei Balasinovici Otetelișanu. Donație Nadejda Maria Balasinovici, București, 1982.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 42-43; Martin *et alii* 2016, p. 146-148.

16. *Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918.*

Descriere: Conferită tuturor participanților în Primul Război Mondial, Crucea Comemorativă este făcută din fier cu dimensiunea de 40 mm și cu extremitățile brațelor în formă rombică.

Pe aversul însemnului este înscrisă cifra regală **FF** cu coroana deasupra, iar pe revers anii războiului „**1916-1918**”.

Panglica este formată din patru dungi albastru-închis și trei dungi verzi care alternează în mod egal.

Nr. inv. I 25922.

Proveniență: Donație Elisabeta Ghica, București, 1981.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 43; Martin *et alii* 2016, p. 152; Gherghe, Slabu 2018, p. 312 (doar foto).

17. *Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918.*

Descriere: Conferită tuturor participanților în Primul Război Mondial, Crucea Comemorativă este făcută din fier cu dimensiunea de 40 mm și cu extremitățile brațelor în formă rombică.

Pe aversul însemnului este înscrisă cifra regală **FF** cu coroana deasupra, iar pe revers anii războiului „**1916-1918**”.

Panglica este formată din patru dungi albastru-închis și trei dungi verzi care alternează în mod egal. Pe panglică sunt aplicate trei barete metalice: **JIU, ARDEAL, CARPAȚI.**

Nr. inv. I 43676.

Proveniență: A aparținut sergentului Enache Nicolae. Donație Constantin Lupescu, Craiova.

BIBLIOGRAFIE: Calianu 2006, p. 43; Martin *et alii* 2016, p. 152-154; Gherghe, Slabu 2018, p. 312 (doar foto).

Bibliografie / Bibliography

Artimon 1993: Elena Artimon, *Ordine, medalii și decorații din Primul Război Mondial aflate în colecțiile Muzeului de Istorie din Bacău, Carpica, XXIV*, 1993, p. 165-176.

Ball, Peters 1994: R. W. D. Ball, P. Peters, *Military medals, decorations and orders of the United States and Europe*, Schiffer Publishing Ltd., 1994.

Calianu 2006: E. Calianu, *Decorațiile românești de la Cuza-Vodă la Regele Mihai I*, București, 2006.

Gherghe, Slabu 2018: Otilia Gherghe, Camelia Aurelia Slabu, *România în Primul Război Mondial (1916-1919). Fotografii, documente, brevete, ordine, decorații, medalii din colecția Muzeului Olteniei*, Craiova, 2018.

Chiriță 2010: *Ghidul Arhivelor Militare Române*, coord. Mihai Chiriță, București, 2010.

Iorga 2016: F. L. Iorga, *Un cântec de lebedă. Vlăstare boierești în Primul Război Mondial*, București, 2016.

Joslin 1974: E. C. Joslin, *The Observer's Book of British Awards and Medals*, London, 1974.

Marinescu 2003-2005: F. Marinescu, *Observații pe marginea unui articol privind decorațiile României moderne*, CN, IX-XI, 2003-2005, p. 615-627.

Martin et alii 2016: T. Martin, Katiușa Pârvan, Cătălina Opaschi, *Onoarea Națiunilor*, vol. II, *Ordine și decorații românești din patrimoniul Muzeului Național de Istorie a României*, București, 2016.

Pârvan et alii 2011: Katiușa Pârvan, Cătălina Opaschi, T. Martin, *Onoarea Națiunilor. Ordine și decorații din patrimoniul Muzeului Național de Istorie a României. Catalog*, vol. I, Târgoviște, 2011.

Platon 2003: *Istoria românilor*, vol. VII, tom II, *De la Independență la Marea Unire (1878-1918)*, coord. Gheorghe Platon, București, 2003.

Repez 2012: Filofteia Repez, *Generalul de Divizie Constantin Dragu – un pedagog militar*, Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I”, 3, 2012, p. 5-12.

Șerban 2009: Al. Doru Șerban, *Personalități care au fost în Gorj*, Târgu Jiu, 2009.

Verzea 2012: Mihaela-Cristina Verzea, *Constantin Matasă și Casa Națională „Regina Maria” din Piatra Neamț*, Memoria Antiquitatis, XXVIII, 2012, p. 381-390.

Lista Ilustrațiilor / List of illustrations

Planșele 1-11. Ordinele, crucile și medaliile din colecția Muzeului Olteniei. Marele Război.

Plates 1-11. The orders, crosses and medals from the Museum of Oltenia Collection. The Great War.

1av

1rv

Planșa 1

2av

2rv

Planșa 2

3av

3rv

Planşa 3

4av

4rv

Planșa 4

5av

5rv

Planșa 5

6

7av

7rv

Planşa 6

8av

8rv

9av

9rv

Planşa 7

10av

10rv

11av

11rv

Planşa 8

12av

12rv

13av

13rv

Planșa 9

14av

14rv

16av

16rv

Planşa 10

17av

17rv